

Title of MSS. Sanichari-

Language: AS.

No. of Folios : 15

Materials : PP

Conservation : Preventive/Curative

Performed by KKHL, MCC: GU

National Mission for manuscripts,
New Delhi,

Date 29.10.06 66

— 201 — 4783 —
অসম সংস্কৃত বিশ্ববিদ্যালয়ের
প্রতিষ্ঠান অধিদপ্তরের মাধ্যমে
কলা এবং মানবিক বিজ্ঞান প্রতিষ্ঠানের
প্রতিষ্ঠান অধিদপ্তরের মাধ্যমে
কলা এবং মানবিক বিজ্ঞান প্রতিষ্ঠানের

ପ୍ରେସି ଲୋକିଖାତ୍ ଗମଃ - ୩୩ = ବେଳୋନ ପାଥନ ଏହାତି ଶୁଣିବ ଜୀବିତରେ । ପୁଣିଷିଷ୍ଠଃ ରାଜୀନା ମିଳିବା
ମହେୟତ୍ ॥ ୧୫୯୩୫ବେ କୁଳେ ଜ୍ଞାନ ଦୈତ୍ୟ ଅବହିତି । ଅଚଳ ପ୍ରତିକର ମେଲିବିବିଜେ ନାହାନ୍ତି ॥

ମହା କୌତୁକରେ ପୁଣିଷିଷ୍ଠ ବୁଝର । କୃଷ୍ଣ ରାଜୀବେ ମାତ୍ର ଦ୍ୱିତୀୟ ରାଜୀବ ଛାନ୍ତି ॥ ୧୫୯୩୬ଅଷ୍ଟମ

(୧) କଣ୍ଠା ମଧ୍ୟେ ଏବନାତ । ତିଥେ ତିଥେ ଗଜା ମାତି ଦିଲା ଆନନ୍ଦତ ॥ ମରାକୁ ପୂଜନ୍ତ ଦେବି ଦ୍ୱାପରି
ପ୍ରଦାନ । ଏବ ଗାନ୍ଧେ ପ୍ରତି ଦୂରି ମହା-ମନୀନ ॥ ପୁଣିଷିଷ୍ଠଃ ରାଜୀନାମନ୍ତଃ ମିଳା ଗାନ୍ଧି । ମେଲି -
କୌତୁକ ପାନ୍ତି ଗା-ଏବ ଥାନ୍ତି ॥ ବେଳି ବେଳି ରାଜ୍ଞି କନ୍ଦି-କନ୍ଦି ମାନ୍ଦି ମହାନ୍ତି । ୧୫୯୩୭
ପୁଣିଷିଷ୍ଠି ମନ୍ଦି ବିବେ କ୍ଷେତ୍ରେ ଥାନ୍ତି ॥ କ୍ରୋଙ୍କି ଜୀବତିଭା-ଶର୍ତ୍ତିକ ଗାନ୍ଧେ । ମାନ୍ଦୁ କାନ୍ତି ଅନ୍ତରେ
ଏକାମା କୌତୁକ ହଜେ ॥ ପୁଣିଷିଷ୍ଠ ମାନ୍ଦିନି ଦିଶନ୍ତ ଜୀବିତା । ତୋଷନ୍ତ ଦୂରି ଏବାହେ -

- ପରାମ ॥ ବେଳେ ରାତରେ ଥିଲୁହ ଧାତି ଅନ୍ଧା କାହିଁ । ଦୀନରୁହ ଗାସି ଉଚ୍ଛବି କରି ପରେ ଦୂରି ॥
ଥୁହତ କୁଣ୍ଡଳାରେ ଥିଲୁହ ଧାତି । ମରାଟେ ଆଶିଷ ତୁମ୍ଭି ଦୁଃଖ ନିଭୁବି ॥ ଧ୍ୟାନି ବେଳେ
କୋଟି କମରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାଳେ । ଶାର୍ଦ୍ଦର ନିଜିତେ ଦୂରେ ଦିଲା କାତି ହେଲା ॥ ଶାର୍ଦ୍ଦର ବିନେ ଗାସିବି
(2) କୋଣେ ଦୂଷିତରେ । ଶୁଣୁଣିଛା ମୋର ଜିଏବିନା ଥାତୀଜୁବେ ॥ ତିମର ଲିଙ୍ଗିତେ ଘପାନ୍ତାରୁଣୀ^{ପ୍ରାଚୀ},
ଏବେ ଥୁହ ପାଇଦ୍ରୋ ଥିଲେ କୋରର ଶ୍ଵାନେ ॥ ଅଜାନ୍ତରୁ ତିନି ତିନେ ଏକାକି ଆଶିମା । ପାଦିଦ୍ଵୀ
କରକ ବାକି ରାତରେ ଦିଲା ॥ ଏବେତେ ଧାତି ରନ ରାତର ଥୁହ ଥିଲା । ଥୁହକୁଣ୍ଡଳି ଥୁହ
ହୃଦୟ ଦେଲା ॥ କାନ୍ଦିଲା ଧ୍ୟାନି କାତି ଥୁହ ଧାତି ଧରା । ଶାର୍ଦ୍ଦର କାହାରେ ଥିଲୁହ ଥୁହ ପାତ୍ରିଗଲା ॥
ଅନ୍ଧାରୀ ଥୁହ ଧାତି ଧେବାରେ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧାରେ ଥୁହ ରେ ପ୍ରାଚୀରାଶି ॥ ପ୍ରାଚୀରାଶି

पापमधी आहे तरामुळे ॥
तेजार्थान्युक्तिं कि लक्षिते गोवा ॥ आपि शत्रू लक्षिते -
गोवावेद पूर्णक । एवं धारी मध्ये गोवावार्थान्युक्तिराक ॥ अष्टावार्ह वेष्टने गोवावार्थान्युक्तिराक ।
गोवे पाच पूर्ण शत्रू लक्षितराक ॥ भूमि पूर्ण आपि लक्षिता पापमधी । एषांते गोवावा
(३) वेष्टने प्रजाः गोवार्थान्युक्तिराक ॥ आपि गोवावार्थान्युक्तिराक । गोवे पाच
प्राप्तिराक ॥ वेष्टने पापन रक्ति उपतिष्ठति ज्ञाति ज्ञात । गोवावार्थान्युक्तिराक
विजयात् ॥ गद्युग-महावर्त विजयात् गोवा ॥ ममद्युगे गुरुवर्त लक्षिते शत्रू विजयात् ॥ गोवावा
आपान विजयात् लक्षिते शत्रू विजयात् ॥ शत्रू विजयात् लक्षिते शत्रू विजयात्
गोवा ॥ विजयात् शत्रू विजयात् लक्षिते शत्रू विजयात् ॥ गोवावार्थान्युक्तिराक ॥ विजयात्

ପାତୁ ଗନ୍ଧିନ୍ତ ହାତୁ ॥ ଅମାର ରାଜା କାଳ ଗନ୍ଧିଅଛେ ମାନେ । ବେବି ବୋଟି ରାଜୁ ରହେ ଆଜାମିତି
ମନେ ॥ ଏହିମତେ ବାଜିଆଛୁ ରାଜା ନିରାକାରେ । ପୂର୍ବିଶୀଳ ଦୁଃଖରେ ମାତିଲା ହିନ୍ଦି ଶିବେ ॥ ୧୮୭୩
ବୁଦ୍ଧ ନିଜେ ଦୈତ୍ୟା ଥିଲା । ଏକୁଳମୁହୂରତ ବୁଦ୍ଧ ମାନୁକେ ହେବାରଟ ॥ ଦ୍ୱାପାରି ବୁଦ୍ଧର ଜ୍ଞାନି ମନ
(8) ମନୁ । ଗର୍ବାତେ ଚୁଣୁ ଗୋଟିଏ ଗନ୍ଧ ହାତୁ ॥ ତାଙ୍କୁ ମାରେ ଗାନ୍ଧିବାହୀ ପ୍ରାଣ ଆଛୁଅଛାନ୍ତି । ଗାନ୍ଧିର
ଗାନ୍ଧି ଘଣ୍ଟେ ପାଇଁଲା ମହାଜାନି ॥ ମିଳି ବୁଦ୍ଧର କୋ ତିଷ୍ଠ ପିତା ମନୁ । ଏହିବ୍ୟାପାରୁ ପୁରୁ
ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଏହୁ ॥ ଶୈଗର୍ଜାର ଦ୍ଵରମ ପୁରୁଷ ଜୀବନାଥ । ଭରନ ପାନିଟୋ ପୁରୁଷରା ଅନାଥ ॥
ଶୈଗର୍ଜାରନେ ଜେବା ହାତିଲି ମଞ୍ଜରୁ । ତୁମିଶ୍ଵର ହିନ୍ଦୁ ପୁରୁଷରାବତାର ॥ ଗୋଧୋଜୋ -
ଗୋଧୋଜୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ମଧ୍ୟାବତାର । ମନଭୂମି ଗୋଧୋଜୋ ଗୋଧୋଜୋ ଅନ୍ତରାବତାର ॥ ବୁଦ୍ଧାମେହ

କୋଣେ କୋଣେ ଧରିଗନ । କୋଣେ କୋଣେ ନିଜ ଦେଖୁ ହୁଏ ॥ ଦେଖୁ ହୁଏ
କରିବୁଥାରୀ ପାହ । ତର୍ହୁ କରିବେ ମୁହିଁ ଲାହ ॥ ଅମରବାଟୁ ହୁଏ ହୁଏ -
ହୁଏ । ଅମର କରିବ ପରୁ ଅମି ଦିଯା କୋକ ॥ ଆହ ମାତ୍ରା ହୁଏ ଅମ୍ବାର କୋକ ।
ହେ ହେ ପାହ କୋକ ରହ କୁରାଜି ॥ ସେ ॥ ॥ ପାହ - କୁରାଜି ଗାନ୍ଧି ମୂଳ ଧୂମିକିରାର୍ଥ ।

(5) କୋଣେ ଅମାନମିଳି ପିଲୁରନେ ଗାର୍ଥ ॥ ରାତ୍ର ନିର୍ବା ଲାଜ କୋହ କୋହ କାରନ । କୋଣେ
ହୁଏ କୋଣେ କୁଣ୍ଡରିତ ॥ ଥାତେ ତୁମି ଦାଖାଇଲା ହୁଏ କୁଣ୍ଡରିତ । କିମରନେ କୋହ
ଆପାରେ କାରି ॥ ଏବେ ଧୂମିକିରାରାର ଲାଭିଲା କାରି । କୌରବ ଛବିଅଳି ଶିଳିଲା -
ଶିଳିଲି ॥ ପାଞ୍ଚବକ ହତ ହତ କୁଣ୍ଡରିତା ନିର୍ବା । ଆହ କରି ଲାଭିଲେ ହୁଏ ହୁଏ ହୁଏ ॥)

ବୁଦ୍ଧିରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଶିଖିଲା ତାଙ୍କ
ଅନିଜିତାନ୍ତରେ ପାଇଁ ଶୁଣିବି ବୋଲିଲା .— । ଅନ୍ତରେ ଶୁଣିବି ଯୋଗ କାଳେ କ୍ରିୟା ॥

ଶିଖିବା ଅଛିଏବେ ଏହା ଶୁଣିବି କ୍ରିୟା । — । ଏଥିରେ ଏହାକିମ୍ବା ଶୁଣିବି ବୋଲିଲା ॥ ଏହାକିମ୍ବା
ଦେଖନ୍ତି ଆଜିକାରୀ । ଏହା କିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ କ୍ରିୟା କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ
କାହାରେ ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ କୁରାକ୍ଷୁଣ୍ଠିରେ ଶୁଣିବି କାହାରେ କାହାରେ
କାହାରେ ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ କୁରାକ୍ଷୁଣ୍ଠିରେ ଶୁଣିବି କାହାରେ କାହାରେ
ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥

ଶିଖିବା ଅଛିଏବେ ଏହା ଶୁଣିବି । ଶୁଣିବି ବୋଲିଲା ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ ଏହାକିମ୍ବା
ଦେଖନ୍ତି ଆଜିକାରୀ । ଏହା କିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥

ଶିଖିବା ଅଛିଏବେ ଏହା ଶୁଣିବି । ଶୁଣିବି ବୋଲିଲା ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ ଏହାକିମ୍ବା
ଦେଖନ୍ତି ଆଜିକାରୀ । ଏହା କିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥ ଏହାକିମ୍ବା ଦେଖି କାଳେ ॥

କାଳିତ୍ତା କାଳିତ୍ତା ॥ ଶ୍ରୀକୃତ୍ତିର ରାଜପଦ ଗୋହରଙ୍କ ଜୋଖିତ୍ତାଲିମି । ପାଇବୁତ୍ତ ଦୂର ଆତି ନିଷାଧ ମିଚିନି ॥
କର୍ମର ରାତ୍ର ଆଛୋଇବୁର ମାତ୍ର । ଦେଖିଅଛୁ ମଧ୍ୟ ମେଳାରକାତର ॥ ପୁରୁତ୍ତ ଆଛିଲି ରାବନ
ଧରା ବିବ । ବ୍ରିଜୀର ଏବେଳେ ତଥ ନିରାଜ କାହିଁବି ॥ ମଣି ପ୍ରେରଣିତି ଗାନ୍ଧୀ ଆଜିମେ ଏବେଳା ।
ରାମର ମତ୍ତ ରାବନର ଦେଖେକ ଏଥା ॥ ଶୁଣି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଜିମି ଗରମୁହୁ ବିବ । ପିତୁର ଦ୍ଵାଜାର
ନିଧିଜ ମାହିବି ॥ ଜନମ ରାତ୍ରେ ତଥ ମିଳିଯ ମିଚିନି । ମେଇ ଲାଚିମୋହରେ ତଥ କିରାଟକ ହାନି ॥
୨) ଏବେଳେ ଜାଗିର ମୂର୍ଖ ଦିନ ମନ୍ତ୍ର । ତିମର ହାତତ ତଥ ପାରିବକ କଳା ॥ ପ୍ରତିଆହେ ତିମରରେ
ମହିମା ବିଷଟ୍ । ପୁରୁତ୍ତ ଲିଙ୍ଗଶେକ ଏକକ ମିଳାଟ ॥ ଅନ୍ତରୁନର କ୍ଷମିଆହୁ ମହିମା-
ବିଷଟ୍ । ପୁରୁତ୍ତ ଲିଙ୍ଗଶେକ କିମର୍ତ୍ତର କମେହୁ ॥ ପାଞ୍ଚୁପାତ୍ର ଅନ୍ଧକ ଦାଇରାକ ଉପକିର ।
ଧାର ଦୂରି ଦେବତାର ନାହେଲୁ ॥ ପୁରୁତ୍ତ ଆଜିଗି କୁନ ଦେବ ହୁଏନେ । ଈଶ୍ଵର ମିଳାଟକ

ଅତ୍ର ଆମିଲେକ ମାତ୍ର ॥ ଦେଖାଗନ୍ତୁ ଅତ୍ୟଥ ଦେଖିବା ରାଜୀପାତ୍ର । ଯହିଙ୍କରୁ ଜିମ୍ବିଲା
ଏକାତ୍ମିକ ଉପିଅଛୋ ବିଶ୍ଵାସରୁ ଧୃତ । ଶୈରବକ ରାଜୀପାତ୍ର ବ୍ୟବ୍ଲେ ଏଠାକର ॥ କୁଳ ବିନି ମରନ ହିଲି-
ଲା ଏକାତ୍ମିକ । ମରିବାର ଏକ ନିଷେଧ ବ୍ୟବ୍ଲେ ଏକାତ୍ମିକ ॥ ଦେଖ ବିନି ଥରଣେ ଦେଖିବାକ କୁଳ । ଅରମ୍ଭ
ହାତିର ରାଜୁ ବୁଝିଲେ ନିଷ୍ଠିତ ॥ ଆତ୍ମ କୁଳ କଥା ଦେଖେ କୁଳା ମରା ରାଜ । ଦ୍ୟୋମିତି ପ୍ରକାଶରେ

(୮) କୋଠିର କୁଳା ॥ କୁଳା ଜ୍ଞାନୀ ଜମାହିନ୍ତି ଲିଖୁରାନ୍ତିରୁ । ଦ୍ୟୋମିତି ପ୍ରକାଶରେ
ପାତ୍ରିତା ପାରିବାର ଥାର୍ଥ ମନ୍ଦିରେ । ମହୁତ୍ତ ଆମଦାରେ କି କବିତି କାହାର ॥ ବିଜେତା ଦ୍ୟୋମିତି
ଆଚିନ୍ତି ମହାମଧ୍ୟା । ଜୀବି ଜ୍ଞାନି ଦେବି ପରିବାର ଧ୍ୟା ॥ ବିଶ୍ଵମିଳି ପୂଜିଲେ କୁଳା ମରା । ମାତ୍ରିତ
ପ୍ରକାଶରେ ଦେଖାକାରୀର ॥ ପାତ୍ରିତା ପାରିବାର କିମ୍ବା ଦେବାର । ମହା ଅନ୍ତରୋମାନେ
ଦେଖିବା କାହାର ॥ ମାତ୍ରିତା ପାରିବାର ପାତ୍ରିତାର । ଦେଖାଗନ୍ତୁ ଅତ୍ୟଥ ଅନ୍ତରେ ଦେଖିବା ॥

ଅବେହି ଦେବି ବିନେ ନେମିଦେହର୍ତ୍ତଳା । ଆମେ କୌଣସି ଜୀବ ଏବଂ ଆମାକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏହି ଦୂର
ଦେବଜାପଦେ ଛାପିଲା । ଉତ୍ସତାପାଶାନ୍ତରିତ ମମଟେ ବିବିଧା ॥ ତିଥିଦ୍ଵିନ୍ଦ୍ରିୟାଙ୍ଗରେ ଏକ -
ଜୀବଜାପଦେ । ଏହି ଦ୍ଵିନ୍ଦ୍ରିୟ ବାହୁ ଉତ୍ସତାପକରେ ॥ ଏହି ମତେ କୃତିଜେ ହେଉ ଏହାତି ।

(୯) ମୁଦ୍ରାରଥରେ ଦେବି ଘେଣନ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ॥ ତୁରନ ମୋହର ମତ ବୋଲେ ଖୋରବ । କାହିଁନାହିଁ ବିନ୍ଦୁ
ଦେବ ଅମି କୋହୁ ॥ ଜୁହୁ କାହିଁନାହିଁ ଶବ୍ଦି ଏହି ମଧ୍ୟରମେ । ବିନ୍ଦୁରିଲ୍ଲା ରାଜ୍ଞୀ ଲୋହିଲୀ
ଚଢେ ॥ ନିକଳିଲୁ ଚଢେ ନିଯା ବିକିଳେ ରାଜ୍ଞୀ । ଏହି ଦ୍ରୋଷ୍ମର୍ମଣ୍ୟ ଅମି ମନେ ଦିଲୋ ଶବ୍ଦ ॥
ମୁନି ବିନ୍ଦୁରିଲ୍ଲା ପାଛେ ମାନିଲେକ ଥିଲେ । ଜୟେ ଭାବିଓ ଲୋହା ମନୁଷ୍ୟ ? ମାନେ ॥ ଏହି ଦ୍ଵିନ୍ଦୁ
ଅନ୍ତର୍ମି ଜିଜ୍ଞାସିଲୋ ଚିଠିଲା । ମନୁଷ୍ୟ ସତେ ଜାଣିଲାକ ଲୋହେ ଭାଷା ॥ ଏହି ଜିଜ୍ଞାସିଲା ଆମନି

ମନୁଷ୍ୟ ହେତ୍ରାଖେ । ଅଗନି ପାଦେ ଅଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନିକେ ତୁମ୍ଭୁଖ୍ୟ ॥ ୩୭ ପ୍ରକଳ୍ପିତା ମାତ୍ରା ଶୁଣିବା ବେଳ ।
ମୋର ମନ୍ଦମନ୍ଦମାର୍ତ୍ତ ଲାହିଦୂରିଆନ ॥ ତଥାପି ଡ୍ରାବିଡ଼ାରେ ମାନୁଷ୍ୟ କବାରାପି ॥ ମାତ୍ରାବିମ୍ବ
ପାବନ୍ତ ହେବେକ ପାଦୁକ କାଳି ॥ ହେବାମୟ କୋପନ୍ତ ଜ୍ଞାନିର ମେତେ କୌଣ୍ଡି । ଏହି ଶୁଣି ଅନ୍ତରୀଳରେ
(୧) ଶ୍ରେଷ୍ଠମନ୍ଦମନ୍ଦମାର୍ତ୍ତ ॥ ହୃଦିହୀନମୁହନ୍ତ କଥା ଅନୁମାନି । କୋଣର କୋପନ୍ତ କାଳି ପାର୍ଥତି କୋଣାନି
କୋପନ୍ତ ମାନ୍ଦୁଷ୍ଟ ପୁଣ୍ୟ ବିଶ୍ଵାସନା । ଅବଳରନେ ମହାରାଜ୍ୟ ଦୁଃଖରାକେନ ॥ ୩୮ ଜ୍ଞାନି -
କୁଷ୍ଠର ବେଳେ କୁରା ମାର୍ତ୍ତ । ବେଳୋ କୁରାକୁରା ହୀର ପୁଣ୍ୟ ଉକ୍ତାର ॥ ୩୯ — ପାନ୍ତି ଶୁଣିବା
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଣିବା ଦ୍ଵାଦୁଦ୍ଵାର । ପାତିବ୍ରତ ପାତି ପାତି ପାତି କୋଣା
କାରାମିଛେ କୋଣାନି । ହୃଦୟ କୋଣା ପରୁ ଶୁଣି କାହାର ଆପି ॥ କାହିର କାତି କାନ୍ଦାକୁଣିତ

ଶୁଣି । ସୁନ୍ଦରୀ ଗୁରୁତବା ଆମିଲେଣ ଶୁଣି ॥ ସୁନ୍ଦରୀରାହା କନ୍ଧାପାଦ ଦେଖି ପୂର୍ବକେ
ମୁଦ୍ରାରିଅଛି ଥାରୁ ମୋହିଲା ॥ ରାଜିଶ୍ଵର ଶର୍ମୀ ଦେଖି ଅନ୍ଧାରି । ପ୍ରଥମ ରାଜି ନେବ
ମୁହଁର୍ଦ୍ଦକୁପାତି ॥ ଏଥିର ମୁହଁର୍ଦ୍ଦ ମୁହଁର୍ଦ୍ଦ । ମହାତ୍ମାଙ୍କ ମୁହଁର୍ଦ୍ଦ ଉଚ୍ଛଳ ଅନ୍ଧାର ॥ ପିଲି
(୩) ଅନେ କୋତାରେ ମୁହଁର୍ଦ୍ଦିଲୋ । କନ୍ଧାରେ ରୁଦ୍ଧି ଶୁଣି । ଏବେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କନ୍ଧା କନ୍ଧା କିମ୍ବା । ମାରିଯି ମୁହଁର୍ଦ୍ଦି କହି ଏବେ କନ୍ଧା କିମ୍ବା ॥ ଏହି ପିଲି
କନ୍ଧା କନ୍ଧା ଦିଲା । ସୁନ୍ଦରୀରୁ ବିଶ୍ଵାସ କହାରେ କହାରୁ ॥ ଉପରୁତ୍ତ ଗାଁରିବି
ମାରିଯି ମାନି । କାହାରେ କାହାରୁ ରୁ ମାରିଯି ଅନି ॥ ନିର୍ମିଳାରାଜନ ଲିଙ୍ଗାଅଳ୍ପମାତି
ଆନି । ଲାକାରମନ କାହାରେ କାହାରୁ ରୁ ମାନି ॥ ମିଳାରେ ତୁମିମାନି ମାନି -

ଦେଖୁନ୍ତି । ଅଜ୍ଞାନ-କୁଳୀରୁ ଜାଗର ରିତାଶିତ୍ତା ॥ ଭୂଷିତ ହରି ଓହି କରୁଣା ରିହା ଦିଲେଖନି ।
ମାନିବ ଚାଲିଲା ପରେଥିଲା ଆଜ୍ଞାନାଳି ॥ ରଜ୍ୟ, ଶୁଣି ଗାଁ କୁଳୀରୁ କାହାରିଲା ଏହି ବିଶାଖି
କୁଳିମେଳି ଶୁଣା ଛାନେ ॥ ଅଜ୍ଞାନ, ରଜ୍ୟ, ପୁଣ୍ୟ ଗାନେ କାହୁ ଏହି । ଅଜ୍ଞାନ ଏହି ବିଶାଖି ଗାନ୍ଧିଲା
ମନତ ॥ ମନେ ଏହି ଗାନ୍ଧି ଗାନ୍ଧିକ ଅଜ୍ଞାନ ଦେଖିଲା । ଜୁନି ସୁନ୍ଦରେ ଶୋଇଲା ପୁଣିରଙ୍କ ମୋହା ॥

(୫) ବିଶାଖିରୁ ପୁଣିରଙ୍କ ଲହିତ ଜାଗରାଳା । ଏହି ବିଶାଖିରୁ ପାଶ ମନ୍ତ୍ରରତ୍ନ ପାପ ଧର୍ତ୍ତା ॥ ଅଜ୍ଞାନ
ରଜ୍ୟ, ପୁଣ୍ୟ ଆହୁରାଜ୍ୟ ନାହିଁ । ମୋହି ମରି ରହ ଗାନ୍ଧି ତରୁତରୁ ନାହିଁ ॥ ପାଦ ଅଜ୍ଞାନ ପୁଣିରଙ୍କ -
ଗାନ୍ଧି ଦିଲୁଆନ୍ତା । ଶକ୍ତ ବିଶାଖି ଅର୍ଦ୍ଧ କୁଳିମେଳି ଏହି ॥ ଆନନ୍ଦ ବିଶାଖିରୁ ମାନ୍ଦିଲି
ମନେ କୁଳିମେଳି । ବିଶାଖି ପୁଣିରଙ୍କ ମାନିଲି ଦେଖି ଜୁନି ॥ ପ୍ରଥମ ପାହାକ କାନ୍ଦି ପୁଣିରଙ୍କରୁ -

ନିର୍ମଳ । ଅନ୍ତରୁ ବିଚାରିଲେ କୌଣସି ହେଯ ॥ ଜୋଖିଲୋଗାନୀଳାଗର୍ବୁ ଶୁଣି । ଦେଖିଲୁଫୁ ମେନେ କହା ପୂର୍ବିନ୍ଦୁ ହାରିଛି ॥ କୁଣ୍ଡିଲେ ମେନେ କହା ବିଲୁପ୍ତ ଏହି ।
କର୍ମରାତ୍ରି ଲାଗେ ଦିନେ ଆମରାହୁ ହୁତ ॥ ତୌରୁ ବିଜିତାଙ୍କୁ ଆମାର ପୁଣିତ । ଜୋଖିଲେ ମୁଖ
(୧) କୁମାରୁ ଲୋକାତ୍ମକ ॥ ଆମାର ଧନରୁ ଏହି ଏହି ଏବିଷିତ । ଗ୍ରାଦେ ଲୋକୁ ଆମାର ପୁଣିତ -
ପୁଣିତ ॥ ପୁରୁଷର ମରିବିଲ ଭଜନ ଏହି । ଭୂମ ମନ୍ଦ ବିରାତାଙ୍କୁ ଲୋହିଲେ ମରାତ ॥ ଅନ୍ତରୁ ଶୁଣ
କିମ୍ବୁ ଆମାର ଏହିତିନ । ଈଶାନିତିନାହୁ ଏହିତ କହେ ମନ ॥ ଅମାରଙ୍କ ଶୁଣି ଏହି କହାରତ
ଆଏ । ବିଶ୍ଵରୁ ଏହାରତ ପରାମିତା କୁଣ୍ଡିତ ॥ ଅମାରଙ୍କ ଲୋହାଙ୍କ ଅନ୍ତରୁ ଲୋଗର୍ବୁ

मानविक विश्वासीं होने दौजन्ति ॥ त्रुतिरूप जेमेवेली कर्याप्रवर्ति । लेन्द्र खानि
एक दोष लहित मरुप्रवर्ति ॥ शुभिगारदे बोले कि लहित अस्ति । वट्टरक मध्य राज्य
परम अस्तु अस्ति ॥ आणि तुम शक्ति अस्ति अस्तु अस्ति । लेन्द्र विश्वासीं दोष रुप
गमानि ॥ ईश जेते बोले एक दोज फें मत । लेन्द्र विश्वासीं भाषित रुप ॥ ~
३४) ये कथा लेन्द्र शुभि गवे एजाहिति । विश्व विश्व दति विश्व विश्व विश्व ॥ विश्व विश्व
आस्ति अस्ति अस्ति । शुभि गवा गवे राज्य गेन एक गवा ॥ पुर्वे शुभि गवा लहित गवा परिवार
गवा लहित गवा लहित गवा ॥ अस्तु अस्तु शुभि गवा शुभि गवा । विश्व विश्व विश्व
गवा गवा गवा ॥ शुभि गवा गवा गवा ॥ अस्तु अस्तु शुभि गवा गवा ॥

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରଦିତ୍ତ ହେବ ଛିଲେ ॥ ୧୮୮ ॥ ମନୁଷ୍ୟାନ୍ତୋମନ୍ତ୍ରକାରିକାଙ୍କଳେ ॥ ପୂର୍ବରକ୍ଷେ ଫୁଲରେ
ଅଛି ପାତାଆଜ । ଅଗ୍ରରକୁ ଝୁଲାବେ କି କୁଳି ଦ୍ଵିତୀୟକ ॥ ପାତାରୁକୁ ମେଳେ ଅଥ ଏକ ଆଗାମ ।
ଯାହାକିମିଳି-କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା ରିହିଲେ ॥ ଅଗରିପିତା ହାତିଲା ଖାନୀରୁ ଭାବୁ । ଶ୍ରାନ୍ତିକାଳର
(୧୫) କାରିଖଳୁ ଝେହର ବେଳେ ॥ ତିଥେକ ଗାଢାରେ ଜାତିଶାନ୍ତି ମନ୍ତ୍ରାତି । ମୂରିଚି ମନ୍ତ୍ରି ଅତି ଧୂର୍ବ ଦିଲେ
ରାତି ॥ ମଧୁନେ ଜେଜୁନେ ଖାନ୍ତି ଶାବିଦି ନେବାତ । କେତେକବେ ଧରେ ବିଲେ ଶାନ୍ତି ଧୂର୍ବାତ ॥ ୧୮୯ -
ବୁଦ୍ଧିରେ ଲାଗି ତିନି ଦ୍ଵିତୀୟକ । ଗିରାଶାର୍ପତ କନ୍ଯାଅରସ୍ତ୍ରିଭା ଲାଲୁ ॥ ଧର୍ମରକ୍ଷଣ ପୂର୍ବାର୍ଥି
ପିବିଲାତ । କୁଣ୍ଡିଏ ନେଜୁନେ ଆଜି ପୂର୍ବ ମାହିରିଲୁ ॥ ଅଜ୍ଞାନେ ବେଶନ୍ତ ରାତ୍ରି କମିତି ଏକା । କୁଣ୍ଡିଏ
ରାତ୍ରି ଲାଗି ଆନ ଲାଲୁ ଏକ ॥ ଏଣେତି ପୂର୍ବ ରାତ୍ରିରେ ଜିରିପାର । ଅଗ୍ରର ଦୂରାଂଧରେ କନ୍ଯା-

କୁର୍ତ୍ତିବନ ॥ ଶିତୁଆତ୍ମା ଦୀର୍ଘପୂର୍ବା ଲାଗିଥିଲା କହିଲା । ଏବେ ଚିତ୍ତିଷ୍ଠିତ ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ ॥ ।
ଗାନ୍ଧିକ କାଳିଜାଗରି ଦେଖିଲା କୁର୍ତ୍ତିବନ । ଏବେ ଚିତ୍ତିଷ୍ଠିତ ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ ॥ ଦେଖିଲା କାଳିଜାଗରି -
ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ । ଅନ୍ତରେ ଏବେ କୁର୍ତ୍ତିବନ । କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ
(୧) କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର । ଏବେ କାଳିଜାଗରି କାଳିଜାଗରି ॥ ଆଜାନ କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ ।
କାଳିଜାଗରି କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର । ଅନ୍ତରେ କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର । କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ
କିମି ଦିନ ॥ କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର କିମି କାଳିଜାଗରି ॥ କିମିକାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର କିମି ॥ କିମିକାଳିଜାଗରି
କିମି ମନ୍ଦିର କାଳିଜାଗରି । କିମିକାଳିଜାଗରି ମନ୍ଦିର ॥ ଏବେ କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ
ମନ୍ଦିର । କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର । ଅନ୍ତରେ କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର । କାଳିଜାଗରି ଶାତ୍ର କୁର୍ତ୍ତିବନ ।

क्षति ॥ जेहि दैविकों आजि वैष्णव भगवान् शक्तिया विष्णु रूप स्वरूप ॥ हुमारी लोक -
भृत्यामि इन्द्रं धनुषं द्विष्ट । हुमारी अश्वनिमि अश्वनिमि गाया द्विष्ट । गाया वैष्णव लोक मूल द्विष्ट
द्वारकाम् । द्विष्ट वैष्णव लोक लोक ॥ ३४५ वैष्णव लोक लोक लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव
४१) द्विष्ट वैष्णव लोक लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव लोक लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव लोक लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव
शक्ति लोक लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव लोक लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव
द्विष्ट वैष्णव ॥ द्विष्ट वैष्णव लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव
अस्त्रावदेवाद्य लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव
लोक लोक ॥ उत्तरवासी द्विष्ट वैष्णव ॥ लोक लोक लोक ॥ द्विष्ट वैष्णव ॥

ଶୁଣୁ ଯନ୍ତ କେହିଲା ଅନ୍ତରକ । ଆମିମୁଁ ଅଧେତାକ ଲୋକରାଗାତିନିବିଳ ॥ ପୁଣିଲକ୍ଷ ଲୋକାଧିକୀ
ମାରିଥିରା ଆଜେ । ଏବେ ସ୍ଵତ୍ତୁ କହିଓ ଆମାଦିଯେବ ଲାଜେ ॥ ଶାତ୍ରାତ୍ରାତ୍ର ଲୋକାଗାତିନିବିଳ ।
ହୁଏ ଦେଖି ଏକ ଶୀତଳ ଲୋକାଟି ॥ ଦେଖି ଯମରଙ୍ଗେ ହୀରେ ଚାହେ ମନେ ଉଳି । ହେବେ ଲାଜୁଥେବ -
(୨) ମାରିଥିରା ମାମ କୁଣି ॥ ମୌଳି କୁଣିରେ ପାଠକ ଶୁଣିବାଯାପରି । ଆମାର ଅନ୍ତରକ ଆମ ମୁହଁ ପୁଣୁହୁଏ ॥
ଶୁଣିର ନାହା ଦୂରାଧିକିଲିପିକାର । ଯାମାକୁଣି ଲୋକରାଗାତିନିବିଳ ପରାମର୍ଶ ପାଇବାର ନାହାପିଲୁହୁ -
ମନେ କାହିଁ । ଧାତୁକୁଣି ପୁଣିଲକ୍ଷ ଲୋକରାଗାତିନିବିଳ । ବାହାରେ ଚାଲି ନେବେ ଧାରାକାରାହୁ ।
ଲୋକେ ଧୋକା ଧୂରିଲା ଆମିବି କେହିଲାନ୍ତ ॥ ପାଇକୁଣି କାହାରେ ଧାରାକାରାହୁ । ଧାରା -
ମାରିର ଗୁରୁ ଗୁରୁକମୁହୁତ ମୁହୁତ କିମ୍ବାକିମ୍ବାକି ମନୁଷ କିମ୍ବା । ପାଇଅକାରାହୁ ଧାରାହୁ ଲାଜେ

ଶ୍ରୀ ॥ ୩୨୩୪ ମହାକାଳ ଶୁଣି ଶୁଣି ଶୁଣି ॥ ୧୫୦ ବିଲିକ ଦେଖିଲା ଶୁଣି ଶୁଣି ।
ତେବେ ଜୋଗ କମିଲାଏ ଘୋଷିତ ବିଜୟକାରୀ । ଈଶା କୁଳି କାଳିକାରୀ କିମିତ ଶୁଣି ॥ ୩୨୩୫
ଶୁଣି ଶୁଣି ଶୁଣି ଶୁଣି । କିମିତ କାଳିକାରୀ ଦେଖିଲା ଶୁଣି ॥ ୩୨୩୬
(୩) ଶୁଣି ଶୁଣି । ନିରାକାର କରିଛେ ମନେ କିମିତି ॥ ଶୁଣି ଶୁଣି ଶୁଣି । ଦେଖି-
କାଳିକାରୀ କିମିତ ଦୋଷ ମେହିରା ଆମାରେ ॥ କେନ କୁଳି କାଳିକାରୀ କିମିତ ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି
ଶୁଣି ଶୁଣି ।
ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି ।
ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି । ଶୁଣି ଶୁଣି ।

বিশুদ্ধ তর অবিকার ॥ ২৩ . রামর নাম গাযি তর মুখত জ্বালি । এছলে আমাৰ জ্বালি -
আমাৰ অবিকার ॥ কোৱিদি লোকত ধনি রও পাইতা । লিহা দোষ জ্বালি কৰে দেশু ছিলা ॥
পেই পথে নিমাখেই পথ রে চার্ষ । সেই ১৬ লোকদি কোপিলোভা মৰ্ত্ত ॥ ২৪ এই দিনো সুমি
(২০) পদ কলাজো কেলা । এই দুটি পদ কলা মৰ্ত্ত কোপিলো ॥ মাথা কড়ি মুহূৰতী নভত পাকিলা,
ধূতী দেহী পিৰ পাহিল কেলা ॥ দুখ পুতুল দুখ পুতুল দুখ পুতুল জ্বালি । মুক্ত মুক্ত জ্বালি -
গজিপা কলেৰু ॥ দুক্ষিণ দুক্ষিণ পানি লৈ পানি রে । কলো কলো পানে পানি বে বে গান্ডি ॥
পাতি কুতা কলা আৰু পিৰ কলা কুতা । আৰু কলা আৰু কলা কুতা ॥ কেই মৰ দুখ কলে পানে মুক্ত কানতা,
কানিটো স্বপন কলা আৰু কলা কুতা ॥ আজি মৈ চলিও কলো কেই কুতা । মুক্ত মুক্ত দুখ দিলে কিলো -
আপনাত ॥ আতি মুক্তি কৰি আমা চলিও কলো । একবৰ্ষ হৰি আৰি পিৰ দেশু কৰি কলো ॥ কলো

ପାର୍ବତୀ ହମ ଏକିଥିରୁ ଗଲିଲା । ଅନ୍ଧାରୁଷେ ହମରାଜୁଆଣିରକୁ ଲୋଗ ॥ ମହାଦେଶହମରାଜୁଆଣତେ
ବିଦିତ । ଅଣିଲି କିମ୍ବାମେହେଠା ନାହାଯାଏଇହାକୁଣି । କାଳ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ମୁଖୀରୁଷି ଆଗିଲେ । ସୁଧିବିକ
ଗାନ୍ଧିଲେଖିବାରୁ କୁଣ୍ଡଳିଲେଖିବାରୁ ॥ କିମ୍ବାମେହେଠା କିମ୍ବାମେହେଠା କିମ୍ବାମେହେଠା କିମ୍ବାମେହେଠା
ମେହେଠାରୁ ॥ ୨୩) କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ
(23) କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ । ଆହ ମୁଣିକାରୀଧିନା କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ । ଆହ ମୁଣିକାରୀଧିନା କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ
କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ । କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ । କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ । କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ । କିମ୍ବାମେହେଠାରୁ ।

बुद्धिमाना । लक्षित गाविश्वामि खण्डे तु रन् ॥ प्रति कामे कृत्या जिप्ता अनुरूप तु रन् ।
ज्ञाति द्वादश अंडे एक आङ्ग दि कारनो ॥ गाविषि बोलते ज्ञाति द्वृष्टि न अना । ग्रामीरु गमते
गमते गाविष्टि अनुरूप ॥ ग्रामी श्रवि इव एका छिप्ति आङ्गे भारा । निहितिरो ज्ञानी गंगेवारा
(2) खट्टुरु ॥ खण्डे द्वृष्टि लेक अंडि लोगो एक रु । अभयेक रु उपासन द्विगुरु ॥ ग्रामी -
जिप्तुरु धन्दि ग्रामीवारु । अनुरूप द्वृष्टि गाविश्वामि छिप्ति वोक्तापु ॥ गाविषि बोलते मोह -
मोह द्विगुरु । भूमि द्वृष्टि लेक रु ते असुर आमारु ॥ एकाक गांडि के राज्य लोगा निरुत्तु ।
सूनः चक्र लोक द्वृष्टि द्विगुरु ॥ अनायुद्धे राज्य अनि द्विगुरु भूमि । लोक द्वृष्टि चालि द्वृष्टि
सौनः अनुरूप ॥ ग्रामी असिहो द्वृष्टि भूमि । लोक द्वृष्टि द्विगुरु भूमि ॥ गांडि ॥

देव न देव धर्म न तो भवि रहत । दूषक गणिते रह धर्म न ये लाभ उठत ॥ प्राचे शाश्वत एवं पुरु -
ष कथा मन लागत । देवल धारिति आहे तु वेस भवि ॥ अस्तु भूमि धर्म राजा दृश्यता राहत । शी -
श्वर्वान् राजा विश्वामित्र विश्वामित्र विश्वामित्र । तिकारून घोर असू धर्म राजा रुद्र ॥ धनि धारूरा धारूर
(२०) तिकारू धारूरा धारूरा धारूरा धारूरा । त्रितीय गान्धे विश्वामित्र विश्वामित्र ॥ अस्तु भूमि धारूरा धारूरा
धुमि धुमि । त्रिवेदे धारूरा धारूरा धारूरा धारूरा ॥ धारूरा विश्वामित्र विश्वामित्र विश्वामित्र । -
विश्वामित्र विश्वामित्र विश्वामित्र विश्वामित्र । त्रिविश्वामित्र विश्वामित्र विश्वामित्र ॥ त्रिविश्वामित्र विश्वामित्र । त्रिविश्वामित्र विश्वामित्र ॥ त्रिविश्वामित्र विश्वामित्र । त्रिविश्वामित्र विश्वामित्र ॥ त्रिविश्वामित्र विश्वामित्र ॥

ଶାରିଷି ବେଶତ୍ତି ମୋ କୁଳ ଏହୁ ଥିଲା । ନାରାତୁଖ ମନେ ଥାବେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦିଲା ॥ ମଧ୍ୟବିଳିତ ଖାଦି
ଥାର ପାଇଁ ଥିଲା । ମତ ପୂଜ ଦ୍ଵୀପ-ଗାନ୍ଧିଯା ଏହି ଦ୍ଵାର ॥ ଖାଦେ ବୋଣେ ଏହି ଦ୍ଵୀପ ଦିଲିତ ଆଶୁଣୀ
ରୁଦ୍ଧିଭୁଟୀଳା ଧରାଇଛନ୍ତି ॥ ଏହିକଣ୍ଡ ଜେଣ୍ଟନ୍ତ ଏହି ନାମାଣି । ପୁନଃ ପାଇଁ ପାଇଁ
(୨୩) ଶେଳା ଶାରିଷି ଶୁଣି ॥ ହାତେ ହାତେ ଦ୍ଵାରା ଚିତ୍ତ ପାଇବୁ । କିନ୍ତି ତାରେ ଦେଖେ କିମିଆହୁ ହିତେ
ହିତେ ॥ ମଧ୍ୟବିଳି ଧରାଇଛନ୍ତି କାହନ । କି କାହନେ ଆହୁତାରେ ଧରେ ହୁବନ ॥ ତଥା ଜ୍ଞାନୀ
ଗ୍ରହ ଧୂକ୍ରିୟା ହୁବନେ ହୁବନ । କିନ୍ତିକି ଆହୁତି ଆପନାହୁବନ ॥ ସଥାତଥ ମୁଖଙ୍ଗେ ହୁହନେ
ଲୋମାର । ଜ୍ଞାନିର ଧିଜନ ମବେ ଅନ୍ତରୁତି ହୁବନ ॥ ଶାରିଷି ବେଶତ୍ତି ଦିଲାଇବନ୍ତରୁବନ । ଏକ
ଧୂକ୍ରିୟା ମର୍ଦ୍ଦ ଜ୍ଞାନିର ରୂପ ॥ ଜୈକେ ଖାଦି ମୋରୀ ଗରଫକ ହୁଏ । ଧୈକେ ଧୈକେ କିମି ହାତେ କୋରୁନିଲୋ

নিষ্ঠাই ॥ পদে গোচরণ কৃতি এক বর্তনেও আস । ঈশ্বা-ভূনিয়ামিষি ভুনিয়ামন্ত্র জন্ম ॥ মারিষি
বোধপ্র মোক মন্ত্রে দ্বিতীয় বর্তন । অম-রজা-বোধে কৃতি মোক বৰ্তন শির ॥ ভুনিমন্ত্র বৰ্তনে ভূনিয়া
পাত্রত । গুরুমাসিনি শুনী ডিপুর অভিষ্ঠত ॥ মারিষি বোধপ্র শুল্ক গুড়ে বৰ্তন জন্মে । এক স্থ
(১৫) দ্বিতীয় রজা বৰ্তন পুনর্জন্মে ॥ মারিষি বোধপ্র মোক শুনী পুনর্জি বৰ্তন । মোক মন মত এক জন্ম পুন
হোক ॥ এছি দ্বীক পুনি ব্যবস্থা রাখে শৈলে চলি । তাতে একটি মারিষি হাসক্ত খণ্ড ঘৰণী ॥ -
কেন মত নিও শুনী খাতনা দুর্ঘোর । পতি বিদে কেন মত পুন রব কোর ॥ ঈশ্বা-ভূনিয়া
রজা উন্মনে মনে মনে । ঈশ্বা-পতি বুজ মোক পর্যাপ্ত রচনে ॥ এই মত অম-রজা বৰ্তন
গাতি । অন্ত বন্ধু কা তেখনে মেষিদে বাজ বাতি ॥ মারিষি বোধে শুনী নিউক জোলুর ।

ଅର୍ଥ ଏକାର୍ଥ ଦିଇ ପିତ୍ତୁ ରନେ ମହା ॥ ପାତି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାଶ୍ଵତ ଧରେ
ଶୂନ୍ୟ ବ୍ୟାପିନ ରହେକ ॥ ଏହି ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା । ମହୁ ରଙ୍ଗେ ଯିବ ପାର୍ବତୀ ଉତ୍ସିଫା
ରାଜିଲା ॥ ଦୂରାଦୂର ପାତି ବ୍ରାହ୍ମଣ ମହୁ । ଯମର ଦୂରାଦୂର ବିଜ୍ଞାପ ମନେ ॥ ମହୁ ବ୍ୟାପି
ଅର୍ଥ କିମ୍ବା କିମ୍ବା । ଅର୍ଥ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା ॥ କିମ୍ବା ଦୂର ଜାତିର ବିଜ୍ଞାପ
(୧) କିମ୍ବା । କୋରେ ଦୂରିଲେ କୋରେ ମହୁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ॥ ଜାତିର କିମ୍ବା ଦୂରିଲେ ଅନୁତ୍ତ । ଦୂରିଲେ
ମୂଳିଗା ପାତିଲା ରହୁ ॥ ଯମର ରହୁ ଦୂରା କିମ୍ବା ମହୁ । ଅର୍ଥ ବୃକ୍ଷର ଜାତ କାନ୍ଦିଲା
ବିରାପିତି ॥ ମାରି ରାତି ଦୂରା କାହିଁଲା ଲିପା । ପାତି ବ୍ରାହ୍ମଣ ମହୁ କେମିନା ॥ ମାରି
ମହୁ କାହିଁତି ଆର କାହିଁଅର । ଖତ ରଙ୍ଗେ ନିଶ୍ଚିରିଲା ଅମ୍ବା ବିଜ୍ଞାପ ॥ ତୁମୁ ଅଥେ କ୍ରୂପାଦିତ
ଦୂରା ରହୁ । ଅମୁଲି ମହୁରେ ଜୀବା କାହିଁକେହେ କାତ ॥ କାତିର କାତି କାତାକୁମେ ନିତ କିମ୍ବା ।

ପରମେଶ୍ୱର ଗୁରୁ ଗାଁରାଟି କନ୍ଦି ॥ ୧୮ ଅବିକାରାନ୍ତେ ପାପାଥାବେଳୁ । ଛୁଲ୍ଲଜୀଷମ ଥାବେ -
ବୈଶିଶ୍ଵର ମୁହଁ

(୨୭)

ଶ୍ରୀଅମ୍ବିଦ୍ଵାଲୋକିନ୍ ପାତ୍ରୀ ଜୟଗୋବିନ୍ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣମିତ୍ତଦୂରାଳ୍ମିଳିଜ୍ଞାନୀଶ୍ଵର । ମହାଯାତ୍ରିଦ୍ଵାଲୋକିନ୍ଦ୍ରକର ।

ଚୁରୁଧାରାନ୍ତରେ । ବନ୍ଦାତ - ମାନାମ

ପାତାନି

ଏହି ଶ୍ରୀ ମହାମାର୍ତ୍ତଦ୍ଵାଲୋକିନ୍ ଦେଖିବାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବନ୍ଦାତ ମାନାମ ଉପରେ ଉପରେ । ଶ୍ରୀମହାରାଜମୁଖ - ଉତ୍ତରଦ୍ଵାତ ।
ଏହି ବିତୁଷ୍ଟ ହିମେ ମୁଷତ - ଚନ୍ଦ୍ର - ମାଣି ଦେଖିବାରେ ବନ୍ଦାତ ମାନାମ କୁମାର ଉପରେ ଉପରେ । ଏହିକେ ତଥିମେ
ମହାବ ଉନ୍ଦ୍ର ମନିଯାବେ ବାତି ମହାମାର୍ତ୍ତଦ୍ଵାଲୋକିନ୍ - ମାତ୍ର - ଚାତର୍, ଶିଶୁ - ଶିର୍ଷ - ପରତ୍ତ
ମନିଯିନ୍ ଶୋଭାରୁ - ଏହି ପୂର୍ବ ମାତ୍ର ନାମମାତ୍ର ମେଘ ମନିଯି । ଅବଶ୍ୟକ ମନିଦ୍ଵାତ ପୁଷ୍ଟ - ଶର୍କର । ପାତ୍ର
ମହାମାର୍ତ୍ତ - ମେଘ - ମନିଯିନ୍ ଅନ୍ତର ହୁଏ ଏ - ଅନ୍ତରିଧୀ - ହୁଏ ତଥେ ମୁଷତ - ମାଣି - ହେତୁ ପୁର୍ବିକରିକେ ମାଣି
ମହାମାର୍ତ୍ତ - ମେଘ - ମନିଯିନ୍ ଅନ୍ତର ହୁଏ ଏ - ଅନ୍ତରିଧୀ - ହୁଏ ତଥେ ମୁଷତ - ମାଣି - ହେତୁ ପୁର୍ବିକରିକେ ମାଣି
ମନିଯିନ୍ - ପ୍ରତିବଳୋଧୀବେ - ମାତ୍ରଯେ କରିବାରିଲୁହାନ୍ ମାନି ମାନବହୁବ୍ଲ ନିମେନ ଶବ୍ଦେ - ହୁଏ

শ্রীশীকৃষ্ণায়নমঃ । শ্রীশীবিদ্ধুবিলাশায়নমঃ । শ্রীশীশানপ্রিহায়নমঃ ॥ "অস্ত্রশ্বাক" ॥
নাৰায়ন্মন্ত্রমস্তুত নবক্ষেত্র নবোত্তম । দ্বীপ্তমুক্তিপ্রাপ্তি ক্ষেত্র তৃণ জ্যুষ্মুক্তিপ্রাপ্তি ॥
এমঃ কৃষ্ণায়নীলায়ন্মিমির্বন্ননিজায়চ । এমো-নীলমযূরায়নীলোপমান নিজায়চ ॥
নীলাজন্মপ্রশ্নঃ বরিষ্ঠনুঃ মহাপ্রৱঃ । চূড়ায়ান্তমস্তুতঃ বদ্রেভজ্যা মন্ত্রেশ্বরঃ ॥
॥ "অস্ত্রবণ্ণা" ॥ জ্যুষ্মুক্তিপ্রাপ্তমোহো কৃষ্ণনাৰায়ন- দুঃখিতিব বক্ষতুমি পূন-
ভগবান- প্রেরজপেনান- দ্বীপ্তমোহো আহুনি । বিদ্ধীকত্তা বিদ্ধীহত্তা- প্রতি-
চীনমান । বিনাতিশিবলো- ময় ধৰিয়া- চৰণে । বুদ্ধিজ্ঞান দ্বিঃ- মোক চিত্তোচ
মনে । পুর্মিলজ্ঞান- দ্বীপ্তবিদ্ধুবিলাশন । অবৰ- কচে- ফল- দ্বীতা- প্রতি- মন

নমো-মাতৃ-দ্বাঙ্গানী-দ্বিতী-জ্ঞনী। দ্ব্যাময়ী-কূপা-ময়ী মঙ্গল-সূর্যী॥
বশ্রো-দ্বে-দ্বিকব-অস্মাদ-মাকব। চৰনত-পাৰ্বি-ময়ু-বাবিলো-কাতৰ। প্ৰহ
ডঢ়-বিষ্ট-ডঢ়-নাশক মুৰাবী। অন্ত-বৃঞ্ছাণ্ড-গতি-বশ্রো শীৰ্ষে-ধৰি। নমো-
মাতৃ-মৰণুলী-দ্বী-কষে-চুইতি। ক্ষিয়া-শক্তি-দ্বিধা-মোক বাবিলো-মিনাতি॥ ইন্দ্ৰ-

2। বুদ্ধিভাব-নমোৰ নামে-মাতি-মদা। কীৰ্তি-বিম-নৰ-মধু-প্ৰনাতি-জৰুৰী। নেবোহাজৰ
বশ্রো-ময়-শীৰত-তুলিয়া। অৱকথা-ৰাচিবক মোক শক্তি-দ্বিধা। কৰ-যোৰে-
মাতৃ-পাৰ্বি-নমো-বাবঘাব। কূপা-কৰা-অৰ্পণক প্ৰতি-গ্ৰহেৰ। শান্তি-শুভ-দৃষ্টি-
দ্বে-জ্ঞাত-জ্ঞানই ধোহাক বৰিবে-জিত-অৰ্পণ-নহৈ। গৃহে-ক্ষেত্ৰে-গীতা-বাৰিবে-
অতি। মধুম-মাতৃ-দ্বিধা-গৰ্কিতে-মনত। ওছো-মৰণৰ হেতু-হুনিয়া-বুজিলো।

ମେଦ୍ୟାର ମୁଖ୍ୟମତ୍ତ୍ୱକ ହେଲିଲୋ । ମୁଖ୍ୟମନକ ଚାରି ପର୍ଯ୍ୟାବେ ଆହିଲୋ । ଶାନି
ଉପରେ ମହେତୁ ପ୍ରକଳନ-ଶାବିଲୋ । ଗାହ ମୁଖ୍ୟକ ଶାବି ଦେଖା ସଙ୍କଳନି । ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ୱାରିଲୁ
ତେବେ ଶାବିଯା-ନିଳିନ । ଦ୍ୱେଷାଦ୍ୱୟ-ଇଥିବାର୍ଦ୍ଦିଲୋ ହୋଇବ-ମହତ । ଝମା କଣ୍ଠା ମାତ୍ରିକା-
ମିଳାତ-ମରାତ । ଜୁନ ମରାତ୍-ମଧ୍ୟ ଶାବିଲୋ-ଶାକୁଣି । ଶାନିର ମେଦ୍ୟା ହିତ୍ତା ପାଞ୍ଚାଳୀ-
୩। ମୁଦ୍ରାତି । ଶାରୀନ ବାଟିତି-ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧୁ-ଆବଶ୍ୱନ । ଏହି ଦେତାକ ଆମେ ମାଲିଲୋ-ମରନ ।
ଶ୍ରୀକଞ୍ଜନୀମୟ ଛନ୍ଦ୍ର ନିବାଞ୍ଜିଶାନ୍ତକ । ମୟାହାବେ-ଶେଷିମୟ ଶାବିଲୋ-ଶେଷାକ ।
ଶୋପବେ-କୃଷ୍ଣକ ଶାବିଲୋ-ପୂର୍ଣ୍ଣନାତି । ବୃକ୍ଷଭାବ-ଏହି ଦ୍ୱୟବ୍ୟକ୍ତି ପରିଜ୍ଞାପନାତି । ଶାନିର
ବିଷ୍ଟି-ଧିରତ-ଶୁଣିବ । ଅଷା-ଅବ୍ୟାପକାଳିଲୋ-କାତିନେତାବି । ମେହି କଥା ॥

পূর্বে এক বিপ্র ছিল নামত শ্রীহৃষি। যেদত্ত মুজুন মিঠো ফুরুত বিহারি। শান্তশীল
বিভূতি হীন অতি নিষ্ঠিয়ান। নজুবে দ্রোমিয়া পুরুষে বিপ্র সত্য্যান। ঘৰে ঘৰে তিঙ্গা
কৰে উদ্বৃক কাবনে। বরুক ক্ষে মাঝিয়াল অবদ্ধ পোষনে। নিবন্ধু বিজ্ঞে মন চিপ্তে
গদ্ধীব। প্রাণত গোবিন্দে তোক ধীমাৰ। আবীৰ। অচিমীৰ। মেৰা দ্বিতীয়ে কৰে
মনুষন। ধুতি-মাসি দ্বৃত্য আনি আলাই মুজুন। অস্ত্র শামী উভয় হৃৎ মীমা-
নাই। অ্যাপি আনন্দে মদ্ধী ধৈঃক চিতুই। অতিক্ষে দ্বিতীয় ধাই। অস্ত্র প্রোঞ্জনি।
অতি-মাসী-শুনবতি থাকে বিষ্ম চুনি। অনন্ধু বেশ প্রস্তুব মেগভাব চিরে। দ্বিতীয়ি
ধৈঃক ক্ষে দুরাশো বাহিন। মুড়ুনে প্রজ্ঞাবলি বিপ্র বনন্দন। দ্রোমিয়া হৃষি ত-জ্ঞে-

ব্রাহ্মণী ব্রাহ্মণ "মান শব্দিক্ষৃত্য মানিলা লোটাই। খণ্ডে শব্দিক্ষৃত্য চলার"

একদশ দ্বিতীয় শুচি-শুচি পথে। শঙ্গপাতি-মগহা ক্ষেত্রে ভো-ভোক করে।

শীশু মুক্তি নাম দ্বিলা-যোন মুক্তি। দ্বিলে দ্বিলে রেশীশু-মানসু মানসু।

মনওয়ে পাঢ়াশালী-নিষেধ ঘৃতনে। বিদ্যুত্ত্বাশ বন্ধে পুরু-পুরুষ সামনে। দ্বেষ বলে

বিশাত্মে খলিব রমণ্ডে। অলোদ্বিশিষ্ট মন্ত্র কহিলো হো- নিষেধ।

পুরুষ্যাদেশিমতি মানসৃত-মন। পতেজ মারতি ক দ্বিতীয় শব্দিক্ষৃত্য প্রাপ্ত

কাণ্ডে পিন্তি-বস্তু পুরুক। দুঃখ কষ্টে বহিযায় রমণ্ড-দ্বিক। মৰে বার্ষিচূষ-মান

পালিব নশ্ন। আহিমাশা শব্দি-বিপ্রে চিষ্ঠে নিষেধ। মহা-বিদ্যুত্ত্ব-পুরু ভেনেক

অগোনে । শীশুস্তুরে গুরুরিক নকারিমিজনে ॥ বাইচুনির রচ্ছা দৃশ্য নভেল মিষতে ।
দৃশ্য ময়সীবে লাগিব বিল মিষতে ॥ রহু বিদ্যুত্বন ধূত বিদ্যুত্বনেত । গুরু-
হৃষে বাহুভেন্দ্র ধৰিব উজ্জত ॥ গোপনীক চিত্তি রচিলা বাবিলা গমন । পিতা মাতা-
স্তুরে গুরু বস্তু কৃত্তুন ॥ নানা দৃশ্য নস বাদু ধৰে নিবন্ধন । ধূমু মাতৃ নাহি-

৬। গুৰু ফুৰু অস্তাৰ ॥ কিষতে লাজীয়ো আবে দৃশ্য মীড়াজৰ । মনে শুণি দৃশ্য বৈব-
নেছ্যে মিস্তুৰ ॥ শানৰ দৃশ্য স্থির দৃশ্য কৃত বুতু । হুনি-গুনি বুজিলত আসোন
মনত ॥ অনন্ত বে সৃষ্টি রাত্তা তথাতে মুলিয়া । পিতা মাতা মৃত্যু শুনি বিধী দৃশ্য বিলা ॥
গোকাতুৰ হৈয়া বাই গুৱাধী মে শানু । শৰ্ষলা শুকিও কুমা তেজস্ত প্রাণিকু ॥

বিবি-বিশ্ব-বিষ্ণু-গ্রন্থ-গোবৰ | চলিলেক এন্দু-ধ্যে উবন বাজ্বাৰ" | চলেক
বাজ্বাৰে গোক সম্মান কৰত | শাপ্ত-গুৰু-বৃটি-বিপ্লি বাজ্বে-দেখত | বিশ্ব-তত্ত্বানৱান
বাজ্বাৰে বুজিলা | পাঠশালা-শ্বামিবাক নথৈ-বাধিলা" | বাজ্বাৰ-কুমার দুটি-বিদ্যা
শিখিবাক | বিপ্লি-হষ্টে-অমাপ্যা বাজ্বাৰে দ্বিলিক" | বাজ্ব-বাড়ী-লভি বিপ্লি-পৰম
আদৰে | শিখাদান-দ্বিপ্লি পুঁপ বাধিছে-নথৈ" | দুঃখৰ-দুর্গতি শেষ-বশিমত হৰি।
জৰিল-ওতৰে-বিপ্লি-হৰি" | বাজ্ব-বাড়ী-পৰিপীলি-ছেম্পি-ব্রাহ্মণে- |
পুলকিত-ক্ষেমন-বাহিপ্লি মেঘালে" | দ্বিলে-দ্বিলে-বুঁধা-বাজ্বাৰে জোগাও |
এহদ্বাষ-অশ্বিনি-শান্তি-হৰত | কল কাল-বাহু-গোপ পুঁধ-লাহি পাবে |
গোলো-পিলে শান্তি-গুৰু-মনে-শুনি আবে" | শৰীৰত ছটফট হাদি কলে-লাহা | মূৰত-
অসীম চিঞ্জা-আসৰত-যদা" | পাঠকমেৰি-বাতিনী-জৰুৰা অমনে | চুৰুৰ-লোকে বিপ্লি-

ପରତ୍ତରେ "ଏହିମାତ୍ର-ଅନୁଭବ-ଦିଲ୍ଲୀରୁହିଥାଏ । ବାହୁମଣ୍ଡିଳାବ୍ଧ-ବ୍ରାହ୍ମନେ-
ଅହୀଏ" । ଯିଥିରେ ବିଶ୍ଵାକ ବାହ୍ୟ କିମାତ୍ର-ଆଚିନ୍ତା । ଦିଲ୍ଲୀରୁହିଥାଏମେ ହରି ହରି-
ମାତ୍ର" । "ତେବେ" । "ଦୂଷତି" । "ଦେବତୁଭାଗନି, ଶାନ୍ତିପ୍ରଦେଶୀ, ବାନବର୍ଷ ସରିବେଳେ"
ଶିଥିପାଠକାଣେ, ଆଜିଲାଅକାଣେ, ଗାନ୍ଧିଲୀ-ବିଶ୍ଵାକ ଶୋଷେ" । ମଣୋହର ମୁଣ୍ଡି, ଦ୍ରଶ୍ୟାତ୍ମି-
ବିଚୁଡି, ବାନବର୍ଷ ବାହ୍ୟ ଦେଖି । ଆଜାହାନ୍ତାଙ୍କି, ମୁଖ୍ୟ-ଗାଢି, ମନ୍ତ୍ରିଶାସିତ ଶୌଭି" ।

୮

ଏହିଏବୁଧା ବାଲକେ, ଗାନ୍ଧିଲୀ-ବିଶ୍ଵାକେ, ମତାଶାନ୍ତିଲୋକ ଭିତ୍ତି । ମୁଖ୍ୟବ୍ୟବରେ, ବିଶ୍ଵି-
ଶିଳ୍ପେ, ମୁଖ୍ୟବ୍ୟବକ ଲୋକ ହିତ" । କେବପରାତୁମି, ଆଜିଲାହା ଶାମି, ଶିତିଲୋ-ଲୋମକ-ମଧ୍ୟ |
ଏହିଏବୁଧା ବାଲକେ, କହା ମତ୍ୟ ଥାକ, ଦିଧ୍ୟାଲୋକ ମାସିତିଥି" । ମିଳାତିବାଷିପ୍ରାଣ, ମଞ୍ଜେଷେ
ଶୁର୍ବିଦ୍ୟା, ଦିଲ୍ଲୀରୁହିଥାଏ କବେ । ଆନ୍ତରାଦ୍ରମନାତ, ଉବିଦ୍ରମତ, ଶିଶୁ-ଖାକେ କବଧୋବେ" ।
କେତୀବୀ ଥିଲେ, ସୁମିଳା ନିଶ୍ଚିହ୍ନେ, କମଳୀ-କର୍ବା ମାନ୍ଦି । ମୁଳା-ଦ୍ଵିତୀୟ ଶୈଖ, ବୁନିଶେହୋ ନିଲି,

জ্ঞানিয়া-মজত্ব-নহু-” শেণ্টেন্ট-প্রামত, মুব-আচ্ছাত, অবাত-পাস্তি-গাহি।
মুখ-রেঘা-রেঘা, তোমা-ব-শুনিলা, নাম-বাজ-কে-পাহি-” আহিলো-ছেদ্ধা,
বিদ্যাদান-ছিয়া, তুর-জন্ম-কৰো বাজ | পাহি-মনে-শুনি, শৌহিলো-শাহুনি,
কৰো-জোক নে-বাজ “শীঝু-বক্ষ-শুনি, বিপ্রে-মনে-শুনি, রাষ্ট্র-জেলি-অলুব।
হেন-শীঝু-বধে, বিদ্যা-শিখে-জোধে, জোহো-ব-জাগু-অপো-ব” মনত-জারিলা,
বচন-বুলিলা, বিদ্যা-শিখ-ছিলো-ময় | বিদ্যা-ভে-দৃষ্টিকা, শীর্ণ-বাজলা, তুব
শুন-বিদ্যা-হৃত্য “বিদ্যা-মহো-ষিন, জ্ঞানিয়া-অজন, অতিথুন্দ-২তি | বান্দুলো-বুজাই,
জ্ঞানিয়া-পুতাই, মানস-শবিয়া-শিলো” বিপ্রে-গহি-মতে, বন্দুত-শনিত, জোধা-বী-শনি-হৈব।
মনত-শুলিলা, পশ্চাম-শবিয়া, জুবী-ব চনে-বহৈ “হৃষি-বিদ্যা-পতে, দ্বিবাহা-অয়-মৃত্যু, মহান-কৃত-
দ্বিশে-কৃত | অ-শুভ-নবীবি, হেলা-পা-বিহাবি, বিদ্যা-ব-মৃত-বাহাদুন” শীঝু-শৌণ্ডি-জানি, পতি-ন-জে-বানি,

ମୁଣିଲା ବିପିକ ଚାହିଁ । ବିପ୍ରେ-ହୃଷୀ-ର୍ଯ୍ୟା, ତଥା ଶୁଣୁଳିଆ, ଆହୁତି ବାନିଲା-ପାର୍ବି ।
 ପାଶୁଳା-ବାହିନୀ, ଶା-ଶୁଣୁଳା-ମନେ, ଶିଖା-ବନ୍ଦୁ-ବରାଜୁତ୍ତ । ଆହିମାତେ-ବାହେ, ବାନାଳେ-ସିତେ,
 ଶିଖା-ଭୋଲେ-ବାତିକୁତ୍ତ । ଅନିବ ଆହିତେ, ଦେବି-ବିରି-ମହିତେ, ଦ୍ଵିଲାତ ଶିଖା ମିମାଳ୍ଯା । ଶ୍ରାବ୍ୟା-ଶ୍ରାବ୍ୟକେଦ,
 ଶିଖୁ-କ୍ଷେତ୍ର-ଜେଦୁ, ବବତ୍ ବିପ୍ରେ-ପାଶୁଳ୍ୟା । ଶାତମାନ ପାତଙ୍ଗୁମ, ଶିଖା-ଶୁଣୁଳା-ଜୁମ୍ବା, ଶୁଣୁଳା-ପ୍ରାତ୍ତ ଆହିଥିଥି ।
 ଗନ୍ଧକେବ ଶିଖା, ବୈଶେଷିକ ଆହ୍ୟା, ଶିଖିଲ ଅମନ୍ତୁଳ୍ଲା-ମତ । ଅବିବତେ-ପାହି, ପାଶୁଳା-ତବ-ଆହି,
 ବିବନ୍ଦୁ-ଶାନି-ଦୂରେତା (ବିପ୍ରେ-ଦେଖିଲା, ମନତେ-ଶୁଣିଲା, ବୁଝିବାବ-ଉତ୍ତରତା) । ଅତି-ଅଧିକ
 ଦ୍ଵିତୀୟ-ପାବିନୀ, ବିମଧ୍ୟ ବୁଝିଲା-ନ୍ତିତେ (ଶୁଣିବେକ ନବ, ବୁଝିଲୋହୋ ବସ, ଶାତି-
 ଅଲୋକିକ ସ୍ଥିତେ) "ପାହିଶୁଣି ମନେ, ଶେଷତ୍ ବାହିନୀ, ଶୁଣକକ ଶୁଣେ ମାତେ । ଶିଖା-କାମି-
 ତୁମି, ବୁଝି ବିଶ୍ଵାମୀ, ଦୃକ୍ଷବିଜିତମହୀମତେ" । ତେମାର ଶହୁର, ଜେଦେଖେ-ତାହୁର, ବଲୁ-ଅନ୍ତରାମିଶ୍ର
 ଆହ୍ୟ । ବିଦା-ଓବରମ, କିଣେ-ମଧ୍ୟାଳାମ, ବର୍ଣ୍ଣା-ଅମାର ବାଜେ । "ପରିଚ୍ୟ-ଦ୍ଵିତୀୟ, ନାତାନ୍ତିରା-ବନ୍ଧୁ,

ନେତ୍ରାଳୋ-ଶୋକ-ଧୟ | ଶବ୍ଦିଗ୍ରୀ-ମିଥ୍ୟ, ସହାୟ-ଲଙ୍ଘନ, ଦୁଃଖ-ଛଦ୍ମା-ଯୋଗ୍ୟ | ଦିଜ-
ବାକ୍ୟଶୂନ୍ତ, ସମୀକ୍ଷା-ଶାନ୍ତି, ବୃତ୍ତାନ୍ତିକରେ-ମାତ୍ର | ବୁଦ୍ଧିଗ୍ରୀ-ବିଶ୍ଵିକ, ଶର୍ଵିଦୋଶମାକ, ଶୁଦ୍ଧ-
ଅନୁତ୍ତର-ଶାତ୍ରେ "ଜୀବା-ଶହୀଶୂନ୍ତ, ଶୋବ-ନାମ-ଶୂନ୍ତ, ଲଙ୍ଘିଲୋ-ଦ୍ଵାର-ଶୋତ | ଶମାବ-
ଶୁଦ୍ଧତ, ପାକିଶ୍ରେ-ଶୁଦ୍ଧତ, ଇଥାଜେ-ବନ୍ଦୋଭ୍ୟାବାସ " | ମହା-ଅଣ୍ଟ୍ରାଶ୍ରାମି, ର୍ଷାତ-ଶ୍ରାମି,
ଭୈଶୋହୋତ୍ର ଦେହତ | ଶୋଭାନାମ-ଶୁଦ୍ଧତ, ଚାଲିତେ-ଏଥାତେ, ଜ୍ଞାନିବା-ପର-ନିକଟ " | ଶୂନ୍ତ
ଦିଜିପାତ୍ର, ଶାନ୍ତିଶୁଦ୍ଧ ଶାତ୍ରେ, ତୁମ୍ଭି-ଶୁଦ୍ଧି-ଚତ୍ରାଶୂନ୍ତ | ଧାର୍ଯ୍ୟ-ଶବ୍ଦିଆ, ବ୍ୟାକ-ନାଶିଆ, ସାତ-
ଦେହ-ଶ୍ରାମିଆ | ପର-ବାକ୍ୟଶୂନ୍ତ, ମହା-ଭିତ୍ତିଶୂନ୍ତ, ମନତ-ନାର୍ତ୍ତିଶୂନ୍ତ | ଉପିଧି-ଶବ୍ଦିଆ,
ଦେଶ-ଶବ୍ଦିଆ, ଶର୍ଵିଦୋଶ-ଶବ୍ଦିଆ | ପଦ୍ମ-ବବାଦ୍ୟା, ଦ୍ଵିତୀୟ-ମାର୍ଗିଯା, ଦିଦ୍ୟା-ଦିବୋ-ଶୋମାକ |
ଶାନ୍ତିଶାତ୍ରେ-ଦିବୋ, ଦ୍ଵିତୀୟ-ଶବ୍ଦିଆ, ଶାନ୍ତି-ବାକ୍ୟା-ଶୋକ | ଦିଜ-ଇଷ୍ଟମାନ, ବୁଦ୍ଧିଶାତ୍ରେ-
ଶୋବ-ଶାନ୍ତିଦ୍ୱାରା-ଶେଷ | ବୁଦ୍ଧିଶାତ୍ରେ-ଶୋଜି, ଦ୍ୱାରେଲୋ-ଶ୍ରାମି, ନିର୍ଦ୍ଧାର-ବବା-ବିଶେଷ "

ତୁମି ପାର୍ଦ୍ଦିମାନି, ସବା ମୋକମାନ, ଓ ବିଷିଦ୍ଧ ଦୂର ଲାଙ୍କା । ତୋମାକ ହୁଅଛି, ମନତ ହୁଏଛି,
 ମାଝରୀଠେ ଜୋ ପରାମା "ଫେରିମୋର ମଜା, ଶୁଣିଲେଖା, ବିଦ୍ୟା ଦିଲୋ ତୋମାକ ।
 ଆଜିରୁଷେ ମାତ୍ରେ, ବୁଲିଲୁଣ୍ଡ ବୁଲିଲୁଣ୍ଡ, ଓହାକୁ ବୁଲିଲା-ଯାକ" । କିନ୍ତୁ ହୃଦୟ, ଡେଗ ରୁଣିଲୁଣ୍ଡ,
 ଆଶାପୂର୍ବ ମୁଦ୍ରିତ ମଧ୍ୟେ । ଯାହୁବୀ ପୂର୍ଣ୍ଣିଲେ, କୃଷ୍ଣମୋତିଲୀଙ୍କ, ଯାଜନ୍ତ୍ରାନ ବବା ଜୋଥେ ।
 ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱାନ ଡେଇ, ପାରିଯା ବିପାଦେ, ବହିଲାହେ ଅତ୍ୟବାନି । ଏହି ବନ୍ଦୁ ମୁଖୀ, ଅତ୍ୟକ୍ରମ
 ହେଇ, ଚାଲିଲେକ ଅହଶାନି । ପାତ୍ର ଦିଜୁଗନ, ଶୁଷ୍କ ଭେନ୍ଦେ, ଶାନିବ ବାକ୍ୟ ମୁଣିଧା । କହ
 ଉଦ୍‌ଦ୍ୟୁମ, ମନତ ଲିଲିଦି, ଅବାନି ପୋଦେ ହିଯା । ଓହାପି ରାତ୍ରେ, ଯାଜମାର୍ଦ୍ଦିର,
 ତିର୍ତ୍ତିର୍ତ୍ତିଲାଗିଲା ମନେ । କର୍ତ୍ତା-କର୍ତ୍ତା ବାବି, ମୁଖୀତା ହାବି, ଶାନିବ ମାଜା ପାଦନେ । ଦ୍ଵିତୀୟ
 ଶାନ୍ତ୍ୟାନ, ଡେଇ ମମାପନ, ଦିଜୁଦ୍ୱାନ ଲବିଲୁଣ୍ଡ । ପାତ୍ରକ ହାବେକ, କୃଷ୍ଣ ବୁଲିଯେକ, ଶୁନିହାଜେ
 ବାହିଲୁଣ୍ଡ । ଦ୍ୱାଷ ବାବିଯେକ, ଡାଳିଲୋ ତୋମାକ, ଯୋଷିଯା ଡାକିଧୋରାମ । ଜାନା ଲିଖିଲାବି,

চাকিয়েলা হৰি, শশি-মামে প্রলাঙ্গ "বুদ্ধি" ॥ ২৮ ॥ মৌখিক পর্যবেক্ষণ প্রদৰ্শন
মুক্তিপ্রাপ্ত হৰি বোল-হৰি গোল-হৰি গোল ॥ ২৯ ॥ অথ পদ ॥ আবেশুনা-জাহুন
বৰি অবধান । বিপ্রব কিবল গতি লভন তেজন ॥ আতসাবে কথা মাফে মাচিদ্যিষ্ট ।

২৯ /
সমুদ্র দুরান বাজি প্রদুত-শুনি ॥ গো-জীবে-গো-বিপ্র মাচজন বৰি গহিলা চিত্তিকে
শনি দ্বেষ ক্ষণ হৰি ॥ শৃঙ্গলাস আবাজুলা ঘন বৰিধা । দ্বিতীয় অনু-বৈশিষ্ঠ্য
শেপিধা ॥ শৃঙ্গ শবিক লাগি পিছল-শহুল । শুভেশ্বর আবিমনে হেলা-জেল ॥
দ্বিতীয় গতি ইশ্বর নাহি আৰ । রূপাচিতি শৃঙ্গজেন্দ্ৰ তেজ দ্বিতীয় ॥ তোমোবন রেল-আৰে
যোজ জন্ম রূপ । মনে বিশ্ব খৰ ভেম মানি শেনে-চার ॥ মামি বৃষ্ণু প্রাণ্য লক্ষ্মী বৃষ্ণন প্রাকত ।
শামি রূপ কুমা-গাতি দুপ্তি লক্ষ্ম । মাথা-ছায়া-বিশ্বা-বিধি শাপ্তি দ্বিতীয় আতি । কণ্ঠা কণ্ঠ প্রাপ্ত-
শনি দ্বিপিধা-মন্ত্রতি ॥ আনন্দ-বহিলা বিপ্রে বাজু বজেন । বাজু প্রদুত শিখণ দ্বিধা মৰম পত্রণ ॥

ଶିଜ୍ବକୁମାର-ଦୋଷ ମାନିବନ୍ତି ୧୨ । ମାତ୍ରିଖଳ ଲବିଦାକ ମନେ ଶୁଣି । ମାନିବୁ କମଟିଲାବି-
ହେ ଦୂରୀ ଦୂରୀ । ମାଧ୍ୟମକୁ ବାହି ମାନ ଦେଖାଯେ ଚାକ୍ଷି । ପାରିଗାଳା-ଗୁରୁ ମୁକ୍ତ ବିପିଲ
ଦେଖିଲ । ଲାଞ୍ଛିପା ବିଭିନ୍ନ ବିପିଲ ଦୂରୀ ଲୋଳେ ଲୋଲ । ମୁତ୍ତର୍କତ୍ତଳ ଶିଜ୍ବ ଦେଖିଯାଏଥିଲା ।
ବିପିଲ କିବା କବେ ଜୋକ ଲେଖେଲୋ ବୁଝିଲା । ଆଲୋ ଅବଧିଲ ବାହାର କବେ । କିଞ୍ଜେ
କିଞ୍ଜେ ବୁଦ୍ଧି ବିପାଦ ଅନ୍ତରେ । ଚନ୍ଦ୍ରନୀବ ବାହି ଜ୍ଞାନ ଶାନତା । ଶୁଣ୍ଡମୁହୂର୍ତ୍ତ ଦେଖ ଉପରେ
ବାଜାର । ଶୁଣ୍ଡମୁହୂର୍ତ୍ତ ବାତୀ ଶୁଣିଲା ବାଜାରେ । ଫର୍ମନ୍ତୁଃମେ ବାଜାର ବାନୀ ବୁଝି ମାତ୍ରିଲୁହି ।
ଗନ୍ଧାରୀରେ ମାତ୍ରାମାନୀ ଅଧିତ୍ତ ଚଲିଲ । ଶୁଣ୍ଡମୁହୂର୍ତ୍ତ ବିପିଲ କୋଳେ ବାଜାରେ ଦେଖିଲ । ଫର୍ମାଲାକେ
ବାନ୍ଧି ବାଜାର ବୁଦ୍ଧିଲା ଘଟନ । ଶୁଣ୍ଡମୁହୂର୍ତ୍ତ ଘାସି ତୁମି ନିଦ୍ରାକଳ । ଶୁଣ୍ଡମାର ଶାର୍ତ୍ତୁମି
ମାବିଲା ଦୂରୀକ । ଶୁଣ୍ଡମାରୀରେ ତୁମି ଦେଖାଲା ଲୋକକ । ଦେଖ ବରୁଷଗୀ ଶିଜ୍ବ ଲେଖେ ଅନ୍ତିମ
ପାଦକଟ କଲୁବୁଝ ମୁନାଲେ ଗୋତ । କ୍ରୀଣାନିଶୀ କାନି ବୁଦ୍ଧି ଶୁଣ୍ଟକ ଶାନିଲୋ । ମୁକ୍ତ ଦେଖି ବାହେ

କୋଣେ ମାତ୍ରାଟେ ଦ୍ରେଷ୍ଟୋ । ଏହି ବିନବୀତ କାନ୍ତ ଦିଜିରୁଣେ ଭେଲି । ଶୋକାତୁର ହେଠା ବାଜା
ଦିପ୍ତିବ ସୁନିଧି । ହିଯାମୀ- ଜିଯାମୀ ଭେଲି ବାଜା ବାନୀ ହୁଏ । ଦିଜିକ ଡାକ୍ କାରି ପୁରୁଷ ।
ଆହି କଥେ ମରା ଘେଦେ ଭେଲିକ ବିନ୍ଦୁ । କିବା କଥନେ ମାତ୍ର ଦିଲୋ ପୁରେ ସାତିଫଳ । ଗାନ୍ଧିର
ମାତ୍ର ହୁଏ ଜାନିବା ଅଗର । ଦିଜିଲାମେ ତୁମେ ଦେଖିବେଡ଼ାରୁ । ବାଜୁ ବାବୁ ଶୁଣି ଦିଲେ
ଶାନ୍ତିକମେହିଯା । ଦୃଢ଼ବ୍ଲଟ କାରିମା ବନ୍ଦତ କାନ୍ଧୀ ।